

ASMENS SU NEGALIA GEROVĖS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025 m. gruodžio 31 Nr. T-5

Vilnius

Posėdis įvyko 2025 m. gruodžio 11 d. 13.30 – 15.30 val., Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius ir nuotoliniu būdu, naudojantis MS Teams platforma.

Posėdį vedė Asmens su negalia gerovės tarybos pirmininkas – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų viceministras Vaidotas Jakštas.

Posėdžio sekretorė – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Teisių apsaugos politikos įgyvendinimo priemonių valdymo skyriaus vyresnioji patarėja Rasa Šivickienė.

Posėdžio dalyvių sąrašas prie protokolo pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Darbotvarkės pristatymas.

2. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu.

2.1. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu: esama situacija ir ateities planai.

2.2. Projekto „Asmenų su negalia poreikių įvertinimo visame nelaimių valdymo cikle strateginės programos parengimas“ rezultatų pristatymas.

2.3. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu: NVO požiūris.

3. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Darbotvarkės pristatymas.

Posėdžio pirmininkas Vaidotas Jakštas pristatė Asmens su negalia gerovės tarybos (toliau - Tarybos) posėdžio darbotvarkę, kuriai pritarta vienbalsiai.

NUTARTA. Patvirtinti posėdžio darbotvarkę.

2. SVARSTYTA. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu.

2.1. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu: esama situacija ir ateities planai.

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vadovas Darius Domarkas pristatė klausimą dėl asmenų su negalia apsaugos krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, atkreipdamas dėmesį, kad pagal naująjį Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymą, asmenų su negalia interesų apsauga bei jų saugumas krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu yra aiškiai įtvirtintas teisiniame reguliavime. Pasak pranešėjo, nacionalinės pastangos šioje srityje visiškai atitinka Europos Sąjungos lygmens parengties strategiją, kurioje akcentuojama asmenų su negalia apsaugos svarba krizinėse situacijose.

D. Domarkas pristatė Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programą, patvirtintą 2024 metais, kurioje numatytas tikslinis finansavimas priemonėms, kurios nukreiptos ir į asmenų su negalia apsaugą. Taip pat buvo apžvelgta teisinė bazė ir infrastruktūra, užtikrinanti pasirengimą ir apsaugą

asmenims su negalia krizių bei ekstremalių situacijų metu. Pabrėžta sėkmingo bendradarbiavimo su organizacijomis, atstovaujančiomis asmenis su negalia, reikšmė, išskiriant kartu sukurtą specialų priedangos ženklą, kuris dabar matomas plačiai Lietuvoje.

Pranešėjas aptarė, kaip įstaigos užtikrintų asmenų su negalia informavimą ir pagalbos teikimą ekstremalių situacijų atvejais. Išskyrė naujai paskirtų parengties pareigūnų svarbą savivaldybėse, kurių pagrindinė užduotis yra civilinės saugos įgyvendinimas, įskaitant asmenų su negalia pagalbos poreikių atliepimą.

Taip pat aptartas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. patvirtintas Gyventojų evakavimo organizavimo tvarkos aprašas, kuriame nustatytas toks gyventojų evakavimo procesas, kad būtų užtikrintas tinkamas asmenų su negalia evakavimas. Pranešime akcentuota svetainės ir programėlės „LT72“ svarba, siekis atnaujinti Bendrojo pagalbos centro informacinę sistemą, kad skubiosios pagalbos tarnybos, vykstančios į įvykį, iš anksto žinotų apie ten esančius asmenis, kuriems reikia papildomos pagalbos, atsižvelgiant į jų individualius poreikius.

2.2. Projekto „Asmenų su negalia poreikių įvertinimo visame nelaimių valdymo cikle strateginės programos parengimas“ rezultatų pristatymas.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento vyriausioji specialistė Loreta Naraškevičienė pristatė projektą „Asmenų su negalia poreikių įvertinimas visame nelaimių valdymo cikle“, kurio tikslas – didinti asmenų su negalia informuotumą bei tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą teikiant pagalbą asmenims su negalia.

Pranešėja pristatė vieną iš projekto rezultatų – nuolatinę išankstinės savanoriškos registracijos platformą, kurioje asmenys su negalia galės užsiregistruoti ir pažymėti savo konkrečius poreikius ekstremalių situacijų atveju. Ši platforma bus integruota į pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms interneto svetainę LT72, užtikrinant lengvą ir patogų prieigą prie šios paslaugos.

Taip pat pažymėjo, kad bendradarbiaujant su Valstybės duomenų agentūra, sukurta „smėliadėžė“, kuri leidžia savivaldybėms stebėti asmenų su negalia pasiskirstymą pagal amžių, lytį ir poreikių lygį, nuo žemo iki aukščiausio. Ši priemonė padės užtikrinti geresnį šių asmenų identifikavimą ir tinkamą pagalbos planavimą ir suteikimą.

Pranešėja informavo apie pirmąjį Lietuvoje parengtą leidinį – gaires krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams, skirtas darbui su skirtingas negalias turinčiais asmenimis. Šis leidinys yra svarbus žingsnis tolesniam pasirengimo ir koordinavimo gerinimui krizių ir ekstremalių situacijų metu.

2.3. Asmenų su negalia apsauga krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu: NVO požiūris.

Lietuvos negalios organizacijų forumo prezidentė Indrė Širvinskaitė ir projektų koordinatore Marija Bočiarovaitė pasidžiaugė glaudžiu bendradarbiavimu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu pabrėždama reikšmingą įdirbį, padarytą per kelerius metus. Pranešėjos atkreipė dėmesį į iššūkius, kurie buvo pastebėti per pratybas „Vytis“, kuriose dalyvavo 40 asmenų su negalia. Pagrindiniai iššūkiai apėmė šias problemas: ilgas laukimas evakuojant iš namų, ypač sunkesnės negalios žmones, komunikacijos sutrikimai tarp institucijų (pvz., klaidingai perduotos užduotys, nepritaikyto transporto atvažiavimas), nepakankamai reali registracijos punktų imitacija (atvykus pakartotinai

neregistruojama ir neklausoma apie negalią, sveikatą ar poreikius), švietimo trūkumas personalui ir savanoriams, ypač dėl bendravimo su asmenimis su negalia, bei kai kuriuose punktuose medicinos ir psichologinės pagalbos trūkumas.

M. Bočiarovaitė pabrėžė, kad būtina šviesti ne tik specialistus, bet ir pačius asmenis su negalia, ypatingai turinčius intelekto ar psichosocialinę negalią, kad jie žinotų, kaip elgtis ekstremalių situacijų metu. Taip pat akcentuota, kad pratybos turėtų vykti ne tik didžiuosiuose miestuose, bet ir mažesnėse savivaldybėse, kad būtų užtikrintas tinkamas pasirengimas visose Lietuvos teritorijose.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Posėdžio sekretorė Rasa Šivickienė pristatė atnaujintą Tarybos sudėtį, trumpai supažindino su jos darbo tvarka bei 2024 m. gegužės 2 d. Tarybos posėdžio metu sudarytu ir patvirtintu pirmininkavimo Tarybai preliminariu planu. Tarybos narių paprašė iki gruodžio 16 d. el. paštu pateikti pasiūlymus ir pastebėjimus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtiems teisės aktų projektams: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. A1-426 „Dėl Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. birželio 11 d. įsakymo Nr. A1-397 „Dėl Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Projektai).

Tarybos pirmininkas aptarė kito planuojamo posėdžio datą ir laiką, kuris numatytas 2026 m. vasario pradžioje.

NUTARTA. Tarybos nariai iki 2025 m. gruodžio 16 d., 17 val. Tarybos sekretorei el. paštu pateiks pasiūlymus ir pastebėjimus Projektams.

Apibendrintas Tarybos narių nuomones Tarybos sekretorė pateiks Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Tarybos posėdį organizuoti 2026 m. vasario pradžioje. Apie konkrečią posėdžio datą ir laiką, suderinusi su Tarybos pirmininku, Tarybos sekretorė informuos visus Tarybos narius (pagrindinius ir pakaitinius) el. paštu.

Tarybos pirmininkas

Vaidotas Jakštas

Posėdžio sekretorė

Rasa Šivickienė